

ТЕСТ БРОЈ 3

1. Следеће речи су примери одступања од гласовних промена. Поред њих напиши име гласовне промене од које се одступа:

- а) БОЛНИЦА _____
б) БРЋАНКИ _____
в) АЗБЕСТНИ _____
г) ОДШТАМПАТИ _____
д) КОЛЕГИ _____
ђ) ЈЕДАНПУТ _____

2. Речи:
ПАСОШ, УХВАТИТИ, ВИСИБАБА, ЈАБУКА, КАМЕНЧИЋ, ОДБРАНА,
ЛОГОРОВАТИ, САЛАТА

разврстај на оне са:

- а) силазним акцентом _____
б) узлазним акцентом _____

3. – ТУ ТИ ЈЕ ОТАЦ! ЧЕКАЈ ДА МУ КАЖЕМ!

КАКО БЕШЕ ТЕК ЗОРА, И ПУТНИЦИ НЕОДЛУЧНО СТАЈАХУ НА ОБАЛИ, ТО
И НЕХОТИЦЕ СВИ ОБРАТИШЕ ПАЖЊУ ОВОЈ СЦЕНИ. СВЕТ СЕ РАСКЛОНИ
У ДВА РЕДА, ПУШТАЈУЋИ НАПРЕД ИНВАЛИДА.

Из наведеног одломка издвој глаголске облике и одреди им врсту (назив):

- _____, _____,
_____, _____,
_____, _____,
_____, _____.

4. Одреди у ком су падежу подвучене речи:

ПАС ЈЕ С КОМАДОМ МЕСА У ЗУБИМА ИШАО ПОРЕД РЕКЕ. У ВОДИ СПАЗИ
СВОЈУ СЕНКУ. ПОМИСЛИ ДА ЈЕ ТО ДРУГИ ПАС И УЧИНИ МУ СЕ ДА ЈЕ
У ЊЕГА ВЕЋИ КОМАД МЕСА.

- а) ПАС _____, б) С КОМАДОМ _____,
в) У ЗУБИМА _____, г) СВОЈУ СЕНКУ _____,
д) МУ _____, љ) У ЊЕГА _____,
е) ВЕЋИ КОМАД _____.

ТЕСТ БРОЈ 3

5. Напиши компаративе придева:

- а) ТЕСАН _____, б) ДОБАР _____,
в) ВРУЋ _____, г) МЕК _____,
д) ДАЛЕК _____, љ) ЧЕСТ _____.

6. ШКЉОЦАТИ, КАСНИТИ, РОЈИТИ СЕ, ИСЕЉАВАТИ, ЈАЧАТИ, СКАКАТИ, БУЋНУТИ, КАПНУТИ, НОЋИТИ, КИСЕЛИТИ, ИЗЕНАДИТИ.

Глаголе из наведеног низа разврстај на оне који су настали од:

- а) глагола _____;
б) именица _____;
в) придева _____;
г) прилога _____;
д) узвика _____.

7. Подвуци зависне реченице, обележи их бројевима и одреди им врсту према значењу:

А ТО ГАЗДА СВЕ СЛУША И РАЗУМЕ ШТО ОНИ ГОВОРЕ. КАД УЈУТРУ СВАНЕ, ОНДА ГАЗДА ЗАПОВЕДИ ДА СВЕ ПСЕ ПОТУКУ, ЈЕР СУ ГА ИЗДАЛИ.

1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____

8. У којим се граматичким/конгруентним категоријама слажу следећи реченични чланови у реченицама:

а) У предњем делу стајао је велики правоугаони орахов сто.

- субјекат и предикат слажу се у: _____.

б) Бистри потоци маме нас да се зауставимо.

- атрибут и субјекат слажу се у: _____.

в) Млад један човек изда на јавност збирку својих песама.

- субјекат и предикат слажу се у: _____.

ТЕСТ БРОЈ 3

9. Одреди падеж и службу (функцију) подвучених речи:

1) ТОГ СУ ЈУТРА МНОГИ ПУТНИЦИ СВОЈОМ НЕПАЖЊОМ СЕБЕ ДОВЕЛИ У НЕЗГОДНУ СИТУАЦИЈУ.

Падеж _____ Служба _____;

2) И ПРОЂЕ СТАРИМ ПРИЈАТЕЉИМА ЦЕО ДАН У РАДОСТИ И ВЕСЕЉУ.

Падеж _____ Служба _____;

3) НАПОКОН СЕ СВИ ПРИХВАТИШЕ КЊИГЕ И ОЛАКШАШЕ ПОСаО СВИМА.

Падеж _____ Служба _____.

10. Писаним словима напиши правилно реченицу:

ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ДОЋИ У БЕОГРАД А ТО ЈЕ БИЛО ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ У ОСНОВНУ ШКОЛУ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ МАРИЈА МОЈА НАЈ БОЉА ДРУГАРИЦА ЈЕ ЖИВЕЛА У БАЧКОЈ У БАЧКОМ ПЕТРОВОМ СЕЛУ.

_____

_____

_____

_____

11. У основи српског књижевног језика је _____ наречје и

_____ и _____ изговор.

12. Неправилну конструкцију **ЗА + инфинитив** замени правилном конструкцијом са истим значењем:

То је **за неверовати**. _____

Да ли је то за овде или **за понети**? _____

За надати се је томе. _____

13. Једно твоје вече. Идеш кући споро
Улицама страха, а душа ти јеца.
Твоје гладне очи, моја дивна зоро,

Храни љубав мајке: „_____“.

а) Допуни четврти стих мајчиним речима.

б) Подвучени делови стиха јесу стилска фигура _____.

в) Строфа је из песме _____.

г) Песник је _____.

14. Вративши се из турског ропства, Стојан Јанковић је у своме дому затекао женине сватове. Својој жени обраћа се песмом:

„Вила гњиздо тица ластавица,
вила га је за девет година,
а јутрос га поче да развија,
долети јој сив-зелен соколе
од столице цара честитога,
па јој не да гњиздо да развија“.

1. У наведеним стиховима „тица ластавица“ означава Стојанову жену, а „сив-зелен соколе“ самог Стојана Јанковића. Овде је народни песник употребио стилску фигуру која се зове

_____ .

2. Песмом о ластавици која развија гнездо, а у томе је спречава соко, пренесено значење је проширено на целу песничку слику која се зове

_____ .

15. После неког времена појави се млад сликар. Изложи слике и очекиваше суд јавног мњења. Сlike нису биле рђаве. Ја сам као странац једини и гледао, а од домаћих не хте нико отићи. Поновило се исто оно што је било с песником и научником, и опет се, иако нико слике није ни видео, упорно тврдило:

– Сликаp, будалаштине! Остави трице, молим те! ... То код нас не може да буде!

(Радоје Домановић: *Мртво море*)

Песнику, научнику и сликару њихови сународници сложнo су одговорили: „То код нас не може да буде“. Том изјавом открили су о себи следеће:

- а) Највише уживају у духовном дремежу и учмалости.
- б) Спремни су да будно дочекају и испрате све што им може нанети зло.
- в) Одлучно омаловажавају све што покушава да их покрене из духовног мртвила у које су потонули.
- г) Увек су спремни да се подсмехну свему, па чак и онеме што нису ни покушали да упознају.
- д) Умеју да испоље оправдан опрез према новинама, јер готово свака донесе понешто неприхватљиво.

Заокружи слова испред тачних одговора.

ТЕСТ БРОЈ 3

16. Наведене речи изговарају књижевни ликови који су оличења човечности и духовне снаге. Напиши на линијама тражене одговоре.

1. – Бого мој, зашто ти шаљеш глад на људе, кад је мени, јадном тежаку, жао и стоке кад гладује!? И зашто баш шаљеш биједу на нас тежаке, који те више славио него Лацмани, сити и објесни!? Али, опет, хвала ти, кад даде да смо ми најсиромашнији најтврђи у вјери, те волијемо душу, него трбух!...

а) Књижевни лик је: _____ .

б) Наслов дела је: _____ .

2. Не требује царство нељудима,
нако да се пред свијетом руже.
Дивљу памет а ћуд отровану
дивљи вепар има, а не човјек.

а) Књижевни лик је: _____ .

б) Наслов дела је: _____ .

3. „Сад шта ћу да радим! Могло ми је бити да сједим дома као господин. Нанесе ме неки гријех да овдје лудо погинем; пак да је за кога, ни по јада, но за ове страшиве и надуте ниткове.“

а) Књижевни лик је: _____ .

б) Наслов дела је: _____ .

17. Пажљиво читај одломак из новеле *Пилипенда* Симе Матавуља:

Кљако се намршти, те ће опором:

– Блејиш Пилипенда, али ћеш и ти бити унијат пре Ускрса!

Пилипенда стаде и викну:

– Ја се уздам у мога српскога Риста! Ако ће ми помоћи, хвала му, ако неће и онда му хвала, јер ми је све дао, па ми све може и узети, и душу!

А ти...

У наведеном одломку Пилипенда:

а) одлучно одриче и најмању могућност да се поколеба, чак и по цену физичког нестанка,

б) свестан је своје немоћи, претпоставља да ће се испунити Кљаково предвиђање и због тога оштро реагује,

в) надахнуто и предано наглашава своју верност „српском Ристу“, односно православљу,

г) уплашио се сопствене слабости, коју маскира агресивношћу усмереном на Кљака,

д) моралне вредности ставља изнад свих осталих и због тога му се не може десити да провери.

Заокружи слова испред тачних одговора.

ТЕСТ БРОЈ 3

18. Подсети се песама *Кажми ми, кажми* Јована Јовановића Змаја и *Очију твојих да није* Васка Попе. Међу наведеним мотивима пронађи оне који су им заједнички.

– стрепња	– сећање
– сета	– нежност
– љубавни занос	– усамљеност
– радост	– присност

Подвуци тачне одговоре.

19. На одређеним линијама поред наведених књижевних дела напиши књижевни род и књижевну врсту којима та дела припадају:

	Књижевни род	Књижевна врста
1. „Покондирена тиква“	_____	_____
2. „Подне“	_____	_____
3. „Писма из Италије“	_____	_____
4. „Пилипенда“	_____	_____
5. „Хајдук Станко“	_____	_____
6. „Марко Краљевић укида свадбарину“	_____	_____

20. *Облици* (форме) изражавања у књижевноуметничком делу јесу:

- а) композиција
- б) дијалог
- в) систематизација
- г) монолог
- д) приповедање (нарација)
- ђ) описивање (дескрипција)
- е) тематика (тема).

Заокружи слова испред тачних одговора.